

ŠKOFIJSKI LIST

15.

Vsem vernikom ljubljanske škofije!*

Mile in drage so nam nedelje. Spominjajo nas na ljubezen Boga Očeta, ki nas je ustvaril, Boga Sina, ki nas je s svojo smrtjo na križu odrešil in Boga Sv. Duha, ki nas s svojo milostjo posvečuje. Praznujoči nedeljo se združujemo hlapčevskih del in lepše oblečeni hitimo v hišo božjo, kjer se udeležujemo sv. maše, poslušamo nauke božje in se zavedamo, da smo ustvarjeni za večno srečo, ne pa za muke in trpljenje na zemlji, da smo otroci božji, ne pa kakor žival.

Nedeljo je sam Bog zapovedal. Enako kakor nedelje pa svetkujemo tudi več praznikov med letom. Imamo Gospodove praznike: Božič, Obrezovanje Gospodovo ali Novo leto, praznik Razglašenja Gospodovega ali svetih Treh Kraljev, Veliko noč, dva dni, Vnebohod Gospodov, Binkošti, tudi dva dni, in praznik sv. Rešnjega Telesa; imamo Marijine praznike: praznik Brezmadežnega Spočetja, Svečnico, Marijino Oznanjenje, Vnebovzetje in Rojstvo; imamo praznike svetnikov: sv. Štefana, sv. Jožefa, sv. apostolov Petra in Pavla in praznik Vseh svetnikov. Tudi ob teh praznikih smo pod smrtnim grehom zavezani, da gremo k sveti maši in se zdržimo hlapčevskih del. Teh praznikov pa ni zapovedal Bog, ampak sveta Cerkev po oblasti, ki jo je prejela od Gospoda Jezusa Kristusa.

Bilo je poprej še precej več praznikov. Iz važnih razlogov so jih pa v osemnajstem stoletju odpravili papeži v oni vrhovni oblasti, s katero so jih njihovi predniki zaukazali. Naši sedanji soprazniki so spomin na dotične poprej zapovedane praznike.

Čeprav se je pa število zapovedanih praznikov zmanjšalo, mnogo vernikov po vseh delih sveta še za te ne mara, marveč se zoper preveliko število praznikov pritožuje, ali jih celo oskrunja, kar se godi posebno tam, kjer se množe tovarne,

kjer se razvija trgovina in raste promet po železnicah.

Pritožujejo se trgovci, da jim toliko praznikov dela napotje; godrnjajo delavci, da izgube toliko dni zaslužka; tovarne in železnice pa praznikov sploh ne poznajo. Olikanci uporabljajo praznike za love, za izlete po gorah in planinah, za razna zabavna potovanja. Premnogim vernikom so prazniki dnevi neizmernega uživanja, lahkomišljenega zapravljanja, večernih in nočnih razuzdanosti. Tudi pri nas nismo v tem oziru nedolžni. Spomnimo se samo na razuzdanosti in pijanosti velikonočni in binkoštni ponedeljek, ali na praznik sv. Štefana. Oh, koliko greha! Koliko težkih božjih žalitev! Koliko solza in bridkosti po družinah!

Tožbe o teh težavah in pritožbe o grehah so prihajale v Rim svetemu Očetu; množile so se posebno zadnja leta. Sveti Oče skrbe za večno zveličanje duš in za čast božjo. V tej skrbi jih je zapeklo v dno srca, ko so gledali, kako se na praznike žali Bog, kako se na praznike omadežujejo duše, odkupljene z dragoceno krvjo samega božjega Sina, pa se ta sveta kri z nogami tepta. V bridkosti srca so premišljevali, da bi na eni strani ohranili gorečnost vernih, vnetih, zvestih kristjanov, na drugi pa zmanjšali število razžaljenj božjih, število grehov.

V svoji modrosti in po nasvetu kardinalov so sklenili vsaj nekoliko zmanjšati bremena, katera premnogi kristjani težko nosijo, ali nositi kar ne marajo. In določili so, da naj dosedaj navadna slovesnost vseh praznikov ostane, naj ostane sveta maša, ostane pridiga, ostane popoldanska služba božja, ostane prejemanje svetih zakramentov: le na nekatere praznike verniki ne bodo grešili, ako se ne bi udeležili božje službe in bi opravljali hlapčevska dela. V svoji vrhovni oblasti so to olajšavo določili za sledeče

* Ta list naj se prebere vernikom 1. postno nedeljo, t. j. 25. februarja t. l.

praznike: za Svečnico, za sv. Jožefa, za Marijino Oznanjenje, za velikonočni in binkoštni ponedeljek, za Marijino Rojstvo in za praznik svetega Štefana.

Na dneve teh ravnokar imenovanih praznikov se bo vsa slovesna božja služba opravljala, kakor dosedaj, vendar pa ne greši, kdor ne bi prišel k sveti maši in bi morebiti opravljal hlapčevska dela doma, v gozdu, na polju, v tovarni, pri železnici. Verniki bote pa še bolj očitno pokazali svojo pravo, iskreno pobožnost, ako bote tudi ob teh praznikih prostovoljno, iz ljubezni do Jezusa, do Matere božje Marije in do svetnikov prihajali k službi božji in se zdrževali hlapčevskih del. Pokazali bote svojo odkritosrčno ljubezen in pobožnost, ker vas k posvečevanju teh dni ne bo gnal strah pred smrtnim grehom, strah pred jezo božjo, ampak edino le notranje spoštovanje, notranja srčna udanost do Gospoda Jezusa, do Matere božje in do svetnikov.

Neko izpmembo so sveti Oče določili še za praznik sv. Jožefa in za sopraznik sv. Janeza Krstnika. Namreč na dan 19. marca se bo slovesno praznoval spomin sv. Jožefa, glavna slovesnost sv. Jožefa bo pa odslej na tretjo nedeljo po Veliki noči; to nedeljo se bo slovesnost svetega Jožefa obhajala kot slovesnost prvega reda. To bo ugodno posebno za delavce in za vse one

stanove in za ona društva, katerim je sv. Jožef patron, saj se bo po Veliki noči vsa slovesnost v cerkvi in zunaj cerkve bolj lahko, bolj veselo in bolj živahno razvijala, kakor pa v postnih dneh pred Veliko nočjo.

Dan sv. Janeza Krstnika v naši škofiji že sedaj ni bil praznik, ampak le sopraznik. Da bo pa ta dan bolj slovesen, so ga sveti Oče prenesli na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom. Kdor ima god na sv. Janeza Krstnika, ga ne bo več obhajal dne 24. junija, ampak v nedeljo pred praznikom sv. Petra in Pavla, ki bo letos četrta nedelja po Binkoštih dne 23. julija.

Ko sem Vam sedaj obrazložil izpmembo o dolžnostih ob nekaterih praznikih in obrazložil plemenite nagibe sv. Očeta za to izpmembo, bote sv. Očetu gotovo vsi prav hvaležni, jih še bolj spoštovali in ubogali kakor dosedaj, pa prav iz srca obžalovali vse nepremišljene obtožbe in vsa neopravičena sumničenja sv. Očeta, ki so se raznašala po mestih in vaseh, in tužnega srca rečem, tudi verjela in ponavljala.

Blagoslov vsemogočnega Boga Očeta in Sina in Sv. Duha naj pride nad Vas in ostane nad Vami.

Na Svečnico, dne 2. februarja 1912.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

16.

Allen Gläubigen der Diözese Laibach!*

An allen Sonntagen, die von Gott befohlen, und an allen gebotenen Feiertagen, die kraft göttlicher Vollmacht im Laufe der Zeiten von der Kirche angeordnet worden sind, sind wir unter Todsünde verpflichtet, eine heilige Messe zu hören und uns knechtlicher Arbeiten zu enthalten.

Der Zweck dieser Verpflichtung ist Wahrung und Belebung des religiösen Sinnes, Entrichtung der unserem Gott, unserem Schöpfer, Erlöser und Heiligmacher gebührenden Anbetung und Verehrung, Ermöglichung einer gründlichen Belehrung in den ewigen Wahrheiten und zuletzt Kräftigung und Auffrischung der zur Berufarbeit erforderlichen körperlichen Kräfte.

Die moderne Zeit, in welcher die ewigen Wahrheiten immer mehr zurückgestellt werden, der Gedanke an Gott, ans Jenseits, an unsere

Verantwortung immer mehr und mehr abstirbt, ist den Feiertagen nicht gewogen. Die Eisenbahn und die Fabriken kennen keinen Feiertag; Arbeiter und Arbeitgeber murren gegen dieselben; Gebildete benützen dieselben nicht zum Gottesdienst, sondern zu Jagden, zu Ausflügen, zu Bergpartien; andere Stände entweihen dieselben vormittags zu knechtlichen Arbeiten, nachmittags durch unmäßigen Genuß, durch leichtfertige Verschwendung.

Dadurch wird an den Feiertagen Gott nicht geehrt, sondern arg beleidigt. Durch wie viele grobe Sünden wird seine gerechte Strafe herausgefordert! Und ist dann die zunehmende Unzufriedenheit, die immer allgemeinere Verarmung trotz Eisenbahn und Maschine nicht eine Strafe Gottes für die Entheiligung der Sonn- und Feiertage?

* Dieser Hirtenbrief soll am 1. Fastensonntage, d. i. am 25. Februar d. J., den Gläubigen verlesen werden.

Diesbezügliche Klagen wurden in Rom jahraus jahrein häufiger. Alle diese dem Heiligen Vater bekannt gewordenen Entheiligungen und Sünden schmerzten sein Vaterherz und in seiner Fürsorge für das Heil der Seelen dachte er, wie er diesem großen Übel wenigstens in etwas abhelfen könnte, jedoch so, daß wahrhaft gute Christen kein Ärgernis daran nehmen könnten.

Nach reiflicher Erwägung und nach Beratung mit seinen Kardinälen hat er beschlossen und kraft seiner ihm von Gott gegebenen Vollmacht verordnet, daß an einigen Feiertagen die Verpflichtung zur Anhörung einer heiligen Messe und zur Enthaltung von knechtlichen Arbeiten aufgehoben werde. Die Befreiung von der genannten doppelten Verpflichtung gilt in unserer Diözese für folgende Feiertage: für Maria Lichtmeß, für das Fest des heiligen Josef, für Maria Verkündigung, für den Oster- und Pfingstmontag, für Maria Geburt und für das Fest des heiligen Stephan.

Wenn auch an diesen Feiertagen niemand mehr unter einer Todsünde zur Anhörung einer heiligen Messe und zur Enthaltung von knechtlichen Arbeiten verpflichtet ist, so geht doch der Wille des Heiligen Vaters dahin, daß der ganze feierliche, bisher übliche Vor- und Nachmittagsgottesdienst beibehalten bleibe. Dadurch wird allen Gelegenheit geboten, ihrer Verehrung und Liebe zu Jesus Christus, zur Mutter Gottes Maria und zu den Heiligen ganz freiwillig nachzukommen und ohne Zwang nur aus innerem Antriebe dem ganzen Gottesdienste beizuwohnen. Durch diese Freiwilligkeit wird das Verdienst vor Gott und für die Ewigkeit bedeutend vergrößert.

Hiemit veröffentliche ich die von unbefugten Leuten so abfällig besprochene Verordnung des Heiligen Vaters und bestimme: an den Feiertagen Maria Lichtmeß, hl. Josef, Maria Verkündigung, Oster- und Pfingstmontag, Maria Geburt und hl. Stephan soll der ganze bisher übliche Gottesdienst in den einzelnen Kirchen unverändert abgehalten werden; alle Gläubigen sind zu demselben eingeladen und werden hoffentlich an demselben freiwillig teilnehmen und sich

freiwillig von knechtlichen Arbeiten enthalten, wenn sie auch unter keiner Todsünde dazu verpflichtet sind.

Noch bezüglich zweier Feste muß ich auf eine recht passende Änderung aufmerksam machen.

Das Andenken an den heiligen Josef wird am 19. März feierlich begangen, jedoch das Hauptfest des heiligen Josef ist als Fest erster Klasse für den dritten Sonntag nach Ostern bestimmt worden. Darauf werden vorzüglich alle Arbeiter und alle Josefsvereine aufmerksam gemacht. Die Feier kann ja nach Ostern, in der Freuden- und Jubelzeit, sowohl in der Kirche, als auch außerhalb derselben viel erhebender und fröhlicher begangen werden, als in der Fastenzeit, die ja eine Buße- und Trauerzeit ist, dies der Fall sein kann.

Ferner ist das Fest des heiligen Johannes des Täufers, welches in unserer Diözese auch bisher kein gebotener Feiertag gewesen ist, vom 24. Juni auf den Sonntag vor dem Feste der heiligen Apostel Peter und Paul übertragen worden. Diese Übertragung betrifft besonders alle Vereine unter dem Schutze des hl. Johannes des Täufers und alle Personen, denen bei der heiligen Taufe dieser Heilige zum Lebenspatron gegeben worden ist. Heuer wird das Fest des hl. Johannes am 23. Juni, den vierten Sonntag nach Pfingsten, gefeiert werden.

Indem ich die Verordnung des Heiligen Vaters hiemit ausführe, fordere ich alle Gläubigen zur aufrichtigen Dankbarkeit gegen den Heiligen Vater für die väterliche Fürsorge auf und bitte, allen unberufenen, anmaßenden Kritikern kein Gehör geben zu wollen, sondern dieselben mit aller Entschiedenheit zurückzuweisen.

Der Segen des allmächtigen Gottes des Vaters, des Sohnes und des heiligen Geistes steige auf alle herab und bleibe bei Euch.

Laibach, am Feste Maria Lichtmeß, den 2. Februar 1912.

† Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

Duhovnikom ljubljanske škofije.

Zadnji Škofijski List je na čelu prinesel pastirski list ad clerum provinciae Illyricae, katerega smo podpisali vsi škofje, ki tej cerkveni provinciji pripadamo.

Le prečitajte točko za točko. Uvideli boste, da Vam bolj natančno razlaga navodila naše prve sinode za pravo duhovniško življenje (Synod. I., pg. 136—152). Prečitajte, kar se govori de vestibus, quae sint nigri vel saltem subobscuri coloris; pileus quoque niger sit et decentis formae. Na to opozarjam, ker opažam posebno pri nekaterih mlajših gospodih mnogo pomanjkljivosti.

Vabite se, da se vpišete vsi v društvo „Adoratorum“, član se zaveže prebiti pred tabernakljem vsak teden enkrat nepretrgoma celo uro; ako primanjkuje časa, se sme pol ure porabiti za brevir. Pri nas sprejema člane moj generalni vikar prelat Fliš. Njemu se pošiljajo tudi „libelli“, namreč zaznamek opravljenih ur. Tak „libellus“ se pošlje vsakega meseca, ali vsak vsaka dva meseca. Gospod prelat mi toži, da mladih duhovnikov ni v številu častivcev sv. Zakramenta, hvali pa starejše, ki stanovitno opravljajo svojo dolžnost in se izkazujejo z „libelli“.

Opozarjam na določbe o mešanih vlogah pri igrah. V listu pišemo: „Volumus in eiusmodi associationibus omnem iuvenum ac puellarum consuetudinem aut commercium intercludi. Sicut exemplum adferamus, non nobis probatur in praesentationibus theatralibus, quantumvis honestis, iuvenes cum puellis agentes vel loquentes induci. Id ne fiat, graviter monemus.“ In naša prva sinoda (Syn. I., pg. 29. g) pravi o Marijinih družbah: „... in ludo non adhibeantur nisi personae eiusdem sexus.“

Opozarjam na opomine za politično in socialno delo. Časi so taki, da je to delo za nas indirecta cura animarum. Saj tudi kongregacija v znanem decretu „Docente apostolo“ naravnost pravi: „Pius pp. X. hortatur praecipitque ut clerus in hisce institutis condendis, tuendis augendisque operam et consilium impendat.“ (Škof. List 1911, pg. 41. sq.) Prepoveduje pa blagajniška, predsedniška in druga prenevarna mesta v društvih iz važnih razlogov; pa tudi ta mesta smejo za sedaj pri nas gospodje zavzemati, dokler si ne vzgojimo zanesljivih in sposobnih lajikov, kar pa sedaj še ni mogoče. Sedanji način sme pri nas ostati „ad tempus determinandum secundum prudens iudicium episcopi.“

Na te določbe opozarjam za to, ker se je minulega leta po deželi raznesla vest, da mlajši duhovniki ne marajo več za socialno delo, da so se nekateri celo med seboj dogovorili in zavezali, da to delo opuste in se umaknejo v cerkev. Ker so bile tožbe vedno bolj glasne in splošne, sem zadevo nekoliko zasledoval in se prepričal, da so tožbe le deloma resnične, večinoma pa močno pretirane.

V sedanjih političnih in družabnih bojih moramo duhovniki sicer mirno, toda odločno in neumorno vmes posegati in stati kot voditelji sredi vojske. Vojujemo se pro Deo, pro Ecclesia et pro populo. Ako mi pustimo, naša dobra in sveta stvar kmalu propade, svobodomiselstvo pa bo napredovalo in naše ljudstvo siloma porivalo v brezno surovosti, brezverstva in pohotno razbrzdanega uživanja. Bodimo vedno budni in pazimo na vsako nasprotno gibanje: polagoma, nekako nevidno se zastruplja naš rod, pa kar hipoma izbruhne proticerkveni, zoperverski duh, cele fare postanejo mišljenja liberalnega, svobodomiselnega. Molimo, delajmo, borimo se!

Zadružno in Gospodarsko zvezo sta rešila in na trdna tla postavila ravno duhovna načelnika. Težko ju pogrešam v duhovnem pastirstvu, pa sem vendar izredno vesel, da delujeta v poklicu navidezno duhovniku neprimernem, toda za naše razmere za sedaj prepotrebem. Saj s svojim trdom in delom pripravljata in gladita pot nam vsem za pastirsko delovanje. Prosim vse gospode, da se navodil in pravil, ki jih od obeh prejimate, točno držite. Posebno denarne zadeve se urno zavozijo. Ako bi izpodletelo, kake posledice za vse naše cerkveno gibanje!

Sedaj naj pa še nekaterih drugih, za našo škofijo jako važnih zadev omenim. Želim doseči to, da bi vsi gospodje po celi škofiji postopali enotno, pa laglje in bolj gotovo dosegli splošnih uspehov.

1. Vzgoja otrok.

V lanskem „Bogoljubu“ čitam: „Kakor se otročiček malce začne zavedati, da je na svetu, se mora tudi z njegovo vzgojo začeti... Čas od 1. do 6. otrokovega leta je najvažnejši in najodločivnejši za celo življenje. In v teh letih ima otroka v rokah mati... Zato skrbimo za dobre matere in te nam bodo preskrbovale dobre otroke.“¹

¹ Bogoljub I. 1911., str. 361.

Zares skrbimo za dobre matere! Toda za vzgojo otrok ne zadostuje, da so mati zdravi in pobožni, ampak vsaj nekoliko morajo biti poučeni in izvežbani o postopanju za resnično dobro vzgojo otrokovo, za vzgojo telesno in dušno.

Kdo bo pa matere v tem poučil? Gotovo je duhovnik prvi za to poklican. Toda duhovnik mora biti sam dobro in točno poučen. Zato imamo vzgojeslovje v semenišču, zato imamo sinodalno zapoved, naj se matere štirikrat na leto poučujejo o vzgoji otrok, zato je podan precej točen načrt za ta večkratni pouk. Ker pouk bo namen saj nekoliko dosegel le, ako je dobro zamišljen in preišljen, iti mora v posameznosti, v podrobnosti, splošna načela nikakor ne zadostujejo. Tudi naša prva še več pa naša druga sinoda nam podajata lepih načelnih in posebnih navodil za vzgojo od začetka otrokovega življenja pa do mladeniške starosti.

Ko bi vse te razne določbe in pripomočke prav natančno preišljevali in izpeljevali, bi dobili nekoliko vpogleda v način, kako naj se vzgajajo matere, da bodo same dobre vzgojiteljice.

Ako pa po sinodi listate, boste opozorjeni, kako je treba vzgojo začeti koj, ko mati začutijo da so blagoslovljeni in kako npravnostne lastnosti staršev, posebno matere že v tem času na otroka vplivajo. Torej začeti vzgojo, ko se otrok malce zave, je že prepozno. Res pa je, da je čas do 6. leta za otroka najvažnejši. In kako se pa v tem času postopa z otrokom? Moj Bog, koliko grozних napak opažam kar mimogrede, ko hodim po škofiji! Ali se starši, ali se matere zavedajo, kako važen je ta čas za vse življenje otrokovo?

Ne zavedajo se, le čudijo se, da je otrok tako sam svoj, trmast, surov, lažniv, sebičen, nečimeren, ko malce doraste. Čudijo se, ne vedo pa ne, da so sami krivi. Pa odkod naj starši to vedo? Mi bi jih morali poučevati. Ali jih poučujemo?

Odgovorili mi boste: da! Saj imamo večkrat stanovske govore, saj imamo velikonočno izpraševanje, saj hodijo matere tri-, štirikrat na leto k posebnemu pouku. Res je, toda ali ni naše poučevanje preveč splošno, premalo razdrobljeno? Ali se zavedamo vsaj mi, kako važni so časi otrokovi koj po porodu, da že pred porodom? Ali se zavedamo, kako bi morali starši postopati z otrokom koj v onih prvih letih? Da, ali se zavedamo izredne važnosti vzgoje v teh letih?

O sebi rečem, da se dolgo nisem zavedal. Kdo nas je na vse to opozarjal, kdo poučeval? Ko sem bil v Sarajevu, me je božja previdnost

tako vodila, da sem v ženskem samostanskem učiteljišču moral poučevati vzgojeslovje. Razume se, da sem se važnega dela vestno poprijel. Ker v hrvaškem jeziku ni bilo nobene vzgojeslovne knjige izpeljane dosledno po krščanskih načelih, sem tako knjigo sestavil in se je v Bosni in Dalmaciji precej rabila.

Pri tem poslu sem spoznal važnost vzgoje in navodila za to. Toda vkljub vsem tem prilikam, se mi še sanjalo ni, kako važna, za časnost in večnost odločilna je vzgoja koj od spočetka otrokovega. To sem spoznal šele sedaj, ko mi je kot škofu dana priložnost bolj opazovati skrivnosti družinskega življenja. Polagoma se mi je dani. Ves potr sem pa bil, ko sem se prepričal, da so starši v tem oziru grozno nevedni in skrajno lahkomišljeni; ves potr sem bil, ko sem opazil, da tudi mi v tem oziru nismo dovolj poučeni.

Molil sem, preišljeval in študiral. Hotel sem dobiti prav natančnih navodil za starše, kako naj postopajo, ko se otrok spočne, da se bo otrok telesno in dušno razvijal tako, kakor hoče Bog in bi sami želeli. Iskal sem zase pouka po knjigah; nikjer nisem mogel dobiti zadostnega, podrobnega. Vendar pa sem napredoval in pri drugi sinodi so mi bile vse razne strani vsestranske vzgoje že precej jasne.

Središče vse vzgoje je pa ravno dobro spolna vzgoja. Saj so spolne razmere osebne in družabne središče vsega življenja sploh. In vendar smo v tem oziru najmanj poučeni. Posebno starši nimajo pojma, kako naj postopajo, da bo otrok ostal nedolžen, da bo otrok sposoben premagovati osebne izkušnje in zunanje nevarnosti, ko pridejo leta telesne dozorelosti in še poprej. Pa se tudi ne zavedajo za dušo in za telo in za vse čuvstvovanje pogubnih posledic dejanj zoper sveto čistost. Zato se pri otrocih taka dejanja prepogostokrat začenjajo prav zgodaj, še mnogo časa pred spolno dozorelostjo, posebno tam, kjer je paša in so vode, pa ni čuda, da so otroci npravno zgodaj pokvarjeni, telesno in dušno oslabei.

Vse to sem zasledoval in preišljeval. O koliko pomanjkljivosti, celo globoko vkorenjenih predsodkov sem opazil ne le v starših, ampak pri sebi in pri mojih duhovnih sobratih. Res, mi nismo sami temu krivi, saj nas nikdo na to ni opozarjal, poučeval. Kako pomanjkljivosti odstraniti, kako predsodke iztrebiti, kako družinam, posebno materam pomagati?

Precejšen pripomoček naj bi bila moja knjižica: „Staršem.“ Pouk o vzgoji. Spisal † Anton Bonaventura, škof ljubljanski. — V tej knjigi

prav točno opisujem, kako naj postopajo starši, posebno mati že pred porodom in po porodu otroka; opisujem natanko vzgojo v času, ko se v otroku dušno življenje šele začne, ko se otrok začne zavedati, ko se pojavi samozavest in dalje. Posebno važna je vzgoja za čistost in spolni pouk. Obravnavam splošno vzgojno postopanje, vendar pa tako, da je vzgoja za čistost v središču vsega postopka.

Ko bi gospodje to knjižico hoteli proučiti in premisliti; ko bi hoteli točko za točko razlagati staršem, posebno materam; in ko bi že poučenim staršem dali to knjigo v roke! Pouk ženinov in nevest bi mogel obsegati tudi ta prepotrebni pouk, saj v glavnih točkah, da se zaročenci zavedo svojih dolžnosti in o poroki bi si mladi zakonski mogli to knjigo omisliti, ker jo bodo morda prav kmalu potrebovali. Treba jo je pa prečitati večkrat, da se točno razume in se more dejansko uporabljati.

2. Dorasla mladina.

Ko sem zgoraj omenil, da naj se misli na vzgojo otroka koj, ko je spočet, sem še premalo povedal. Še pred poroko bi morala mladenič in dekle misliti, kako naj živita, da bosta v zakonskem stanu mogla izpolnjevati vse obsežne naloge, pa tudi dobiti od Boga telesno zdravih in dušno dobro razpoloženih otrok. Da že starši bi morali imeti pred očmi ta čas, ki bo prišel tudi za njihove otroke.

Gotova resnica je namreč, da se dušne in telesne lastnosti staršev in dedov kaj rade prenesejo na njihove otroke. Hudo je za otroke, ako so starši slabotni, bolehní; še bolj hudo je, če so starši vdani strastem, vdani jezi, surovosti, trmoglavosti, samopažnosti; najbolj hudo pa je, ako so starši močno poželjivi, ako so bili pred poroko vdani nečistosti in so leta in leta grešili z drugim spolom, ali sami s svojim telesom. Vsak greh škoduje duši in telesu; najbolj pa razdira živčevje, zastruplja kri, oslablja telo in razum dolgotrajen nečist greh z drugimi ali celo zoper svoje lastno telo!

In otrok? Vsa ta strastnost, dušna in telesna slabost, vsa poželjivost preide nanj. Otrok podeduje grehe staršev in je na te strasti, posebno na poželjivost izredno nagnjen. Le majhno zapepljevanje, le neznatna okolnost, pa je že v grehu! Otrok greh prikriva, domišljija se mu oskrunja, poželjivost telesna ga premaguje, živčevje mu peša; otrok se telesno ne razvija tako, kakor bi bilo treba. Odkod splošna tožba, da človeški rod propada? Kriv je temu neizmeren užitek

alkohola, še bolj pa skrivni, nečisti grehi zoper lastno telo, posebno ako se začnejo v zgodnji mladosti doma, na paši, pri kopanju in se potem nadaljujejo vsa leta do poroke.

Gospodje, nič ne pretiravam, govorim iz izkušnje. Ako ljubimo Boga, ako ljubimo Jezusa križanega, ako ljubimo neumrjoče duše, ako ljubimo svoj rod, ali se ne bomo vneli želje, ali ne bomo trdno sklenili, da pomagamo? Saj smo mi prvi poklicani, da posežemo v te temne kote našega družinskega življenja.

Bilo bi tega greha manj, ko bi bili naši mladeniči, ko bi bili naši dekliči dovolj poučeni o grehu, njegovih vzrokih, priložnostih in posledicah za njihovo življenje in za življenje njihovih otrok, katere jim bo dal Bog, ako v zakon stopijo. Fantje in dekleta bi morali točno znati, katera dejanja so grešna in škodljiva, katera niso grešna, torej tudi ne škodljiva, ampak za zdravje telesno in dušno koristna. Morali bi točno vedeti vzrok poželjivosti, poznati razlog za hude telesne poželjive občutke, razumeti živčevno zvezo možganov in telesnosti, poučeni biti o pogubnosti vseh nespodobnih poželenj in občutkov, ako se vedno in vedno vzbujajo, imeti vpogled v priložnosti, pri katerih se ta telesna poželjivost vzbuja, pa bi v tej luči laže razumeli, zakaj se morajo vsega tega varovati, razumeli svarila staršev in duhovnikov pred plesom, slabimi tovarišijami, razumeli, zakaj je vse to greh in kako dober je Bog, ki to prepoveduje.

Silno važen je čas spolne dozorelosti, kar se pri nas pri dečkih in deklicah dogodi kmalu po dovršenem 12. letu. Ta čas je za fantiča in deklico neizrekljive važnosti. Otrok čuti v sebi nekaj njemu popolno novega, čuti v telesu in tudi v mislih; deklica še hujše od fantiča. Sedaj se začne radovednost, sedaj se začne dotikovanje lastnega telesa, sedaj se začuti spolno naslajanje, ki siloma vleče na zopetna in zopetna dotikavanja. Spočetka je bila sama razumljiva radovednost, ne še greh; polagoma se razvije poželenje, telo postaja vedno bolj nagnjeno na dotične občutke, z njimi so združene spolne misli, domišljija se umaže, sramožljivost se zmanjšuje in otrok drči po tej polzki poti navzdol v brezno nečistosti.

V tem prenevarnem času otroka nikdo ne pouči, nikdo ga ne vodi, nikdo ga ne drži. Mati bi bili prvi poklicani za pouk, posvarilo, ker mati najbolj hitro, prvi, morda edini za te skrivnosti zvedo. Toda, ali se naše matere zavedajo, kako nepopisno važen je ta čas za njihove otroke? — Ne zavedajo se. Pa ko bi se tudi zavedale,

ali bi znale pomagati, poučiti, posvariti? Ne bi znale! Saj niso v tem poučene! Zdravniki bi bili za to poklicani; toda saj ne morejo biti povsod, pa tudi priložnosti nimajo.

Kaj pa mi duhovniki? Ali ne spada pouk v teh kočljivih zadevah v pouk krščanske narnosti? Gotovo! Toda bili smo tako poučeni, da moramo v teh spolnih stvareh molčati; molčati pri odraslih, kaj še le pri otrocih! Pohujšali bi jih, greha bi jih naučili, zlorabili bi zakrament svete pokore! Da, celo pouk v teh zadevah je bil za nas do sedaj skrajno pomanjkljiv. Pomanjkljiv v predmetu samem, pomanjkljiv pa tudi oziroma na razvoj spolnega nagona in na nevarnost, da se lahko prav zgodaj pokvari, izpridi in se razvije v grozno spolno strast, celo v nesrečno telesno bolehnost.

Torej ravno v teh spolnih zadevah, okoli katerih se suče vse naše življenje, suče posebno pri mladini, v kateri se še le vse razvija in dozoreva, v spolnih zadevah, ki se tako hitro izpridijo v neizrečeno telesno in dušno kvar, smo pomanjkljivo poučeni mi duhovniki in z nami vred vsi naši starši vseh stanov in vseh poklicev, premalo poučeni tudi vzgojitelji po zavodih. Celo kot izpovedniki nismo v tem oziru dobili pravih navodil. Molčale so knjige, molčali so učitelji, in ako se je v spolnih stvareh le kaj najbolj potrebnega zdaleč namignilo, smo zardeli do ušes. Pri zakramentu svete pokore se te strani nismo upali dotakniti, ako ni izpovedenec sam kaj začel. Ko se začne v otroku ob času dozorelosti z 12.—14. letom vse nekako mešati, otrok ne zna izpovedniku tega povedati, navadi se zamolčevati; spočetka morda še ni greh, polagoma se pa vse v poguben greh razvije, kakor sem zgoraj omenil; otrok se začne greha zavedati, povedati ne zna, vedoma zamolči, pa se začnejo božji ropi.

Ko bi tukaj skrben, previden, v zadevah dobro poučen izpovednik posegel vmes, oh, kako bi se otroci telesno in dušno vse drugače razvijali! Izpovednik bi jih obvaroval božjih ropov; točno bi jih poučil o grehu, kdaj je kako dejanje greh in kdaj ni, poučil o posledicah greha, ktere otrok kmalu že v sebi čuti in je o njih prepričan. Obvaroval bi mladino greha, obvaroval drugih s tem grehom združenih strasti, obvaroval pravi, ne pa strastni in bolehní razvoj našega najsilnejšega nagona, namreč spolnega nagona.

Trud v tem oziru je grozen; človek se zares včasih izmuči do smrti. Je tudi nevaren, pa nikakor ne tako, kakor smo se učili. Ako le sami

ves spolni razvoj, njegove nevarnosti in vse, kar je v zvezi dobro razumemo, ko se navadimo sami na prave, sramožljive, za otroke, za fante in dekteta primerne izraze in vprašanja, je največja težava že premagana. Pa bi tudi v tem oziru poučili starše, posebno matere, da bi pazile na začetek spolne dozorelosti in tam vmes posegle; same bi otroka poučile, pa ga tudi naučile obtožiti se pri izpovedi, ako bi morda kaj grešil. S tem bi bilo izpovedniku delo olajšano. Žalibog, do sedaj vsega tega ni!

Pri zadnji sinodi sem hotel v tem oziru začeti novo pot. Sestavil sem navodila in jih dal pretresovat dotičnemu odseku. Kako silni so bili ugovori, kaka pisma in svarila sem dobival! Ko se je čulo, da nekaj pišem v teh zadevah, so gospodje z glavami majali, neka konferenca mi je poslala pismen protest zoper take knjige, s katerimi bom ljudi grehov naučil. O kako milo se mi je vse storilo! Nisem zameril; saj sem tudi o sebi spoznal, kako globoko zasegajo predsodki, koliko napora in muke je treba, da se iztrebijo in ne motijo več prave razsodbe.

Vkljub vsemu temu sem dotična navodila ponatisnil v knjigi za sinodo in v istem smislu napisal več knjig namenjenih staršem, dekletom in mladeničem (za mladeniče posebno 2. zvezek). Obravnaval sem celotno vse življenje otroka mladeniča in dekleta, vendar pa sem se najbolj oziral na spolno in družinsko življenje. V knjigi za dekleta¹ sem kočljive stvari še malo bolj prikrival; vendar pa je pouk precej zadosten. Najpoprej pokazujem razvoj krščanskega življenja (str. 1—26); potem opisujem temno stran življenja natanko tako, kakor se v dekletu razvija in pomočke v borbi (str. 26—52); nazadnje govorim o svetem zakonu, o čistosti in nečistosti (str. 52—85), ki je glavni del. — V knjigi za mladeniče² sem še bolj odkrit in naravnosten posebno v oddelku skrb za sveto čistost, nečistost, nevarnosti, družina (str. 31—41, 89—119, 154—174); v točki, kjer pišem o grehu (str. 93—96), prav natanko razpravljam načela, po katerih more mladenič sam presojevati, katera dejanja so greh in katera ne, pa tudi na nekatere bolj navadne, skrajno nevarne grehe opozarjam. — O knjigi „Staršem“ sem že govoril; v tej knjigi je izredno važna razprava o spolnem pouku, kjer se staršem razlaga, kako naj v tem oziru poučujejo otroke, ko pride čas za to (str. 67—93).

Ta pouk sem deloma povzel po Försterju, ki se tako hvali in poveljuje med Nemci in

¹ Dekletom. Prvi zvezek: Krščansko življenje.

² Mladeničem. Drugi zvezek: Življenje po veri.

Slovenci. Lani je išla knjiga „Gatterer, die Erziehung zum Keuschheit“; lepa knjiga; v nekoliko mesecih je doživela dve izdaji; po pravici jo hvalijo Nemci in Slovenci.

Ne zamerite, da sem si s temi stavki nekoliko srce ohladil. Namen moj je pa tudi ta, da bi moji duhovni sobratje te knjižice preštudirali, dobili precej jasen vpogled v ves razvoj spolnega življenja, odvrkli od sebe vse dosedanje pogubne predsodke in bolj sposobni postali za pouk otrok, mladine in staršev, pa tudi bolj sposobni za eminentno vzgojno nalogo v izpovednici. Poučiti vse vrste in starosti ljudstva, poučiti gospode same, sem se trudil že pred zadnjo sinodo, še bolj pa po njej; uspeh je minimalen, ne obupan, molil bom in se trudil do smrti, Bog bo pa o pravem času dal blagoslov in uspeh: „Ego plantavi, Apollo rigavit, Deus autem incrementum dedit.“

3. Važnost sv. zakramentov.

Milosti zakramentov svete pokore in svetega Rešnjega Telesa so nam znane. Naj to naglasim, da s posvečujočo milostjo božjo so vedno združene posebne moči za božje in za dejanske čednosti; ako se pomnoži milost božja, pomnože se tudi te moči. Zraven teh dobrot nam sv. pokora podeljuje moči, da se bolj lahko varujemo povrnitve v greh; sv. Rešnje Telo pa nam vnema posebno ljubezen in sploh kot dušna hrana utrjuje in razvija vse dušno življenje. Vse te uspehe lahko opazamo pri onih, ki svete zakramente prejemajo vredno in prav pogostokrat.

V tej luči bomo še boljše razumeli važnost dekretov o pogostem sv. obhajilu in o času, v katerem naj otroke že vodimo k mizi Gospodovi. Ko otrok k pameti pride, kar se pri nas dogodi okoli sedmega leta, naj se koj pripusti k zakramentu sv. pokore in v istem času tudi k svetemu obhajilu. Do tega časa otrok skoraj gotovo še ni smrtno grešil; morebiti je kako dejanje peccatum grave sumptum objective, non autem subjective. Srce še ni izprijeno, pa bo za milost božjo v njem manj ovir in bo bolj lahko vso svojo moč razvila. Notranje življenje otrokovo se bo razvijalo hitro, otrok dušno zdrav bo imel vedno več onih moči, s katerimi se bo mogel uspešno upreti vsaki nevarnosti, ki bi to življenje mogla oslabljevati ali ga celo uničiti.

Imamo pa tudi duhovniki kot izpovedniki ravno vsled zgodnega pripuščevanja k svetemu obhajilu, in sicer k prav pogostemu sv. obhajilu izredno važno, akoravno tudi izredno težko vzgojno nalogo. Ves razvoj notranjega življenja

je skoraj najbolj v tvojih rokah. Ti imaš priložnost gledati v dušo otročiča, gledati v njegovo srce in tam opazati strasti, ki so morda že razvite, ali se šele razvijajo; sedaj moreš spoznati, da li ni otrok glede na sveto čistost, na sveto sramežljivost že pohujšan, ti moraš zasledovati, kako otrok raste, kake nevarnosti mu prete, kake izkušnje ga mučijo, kako je spolno dozorel in je prišel v najbolj nevarno življenje, pa čuti v sebi dogodke in misli in želje poprej popolnoma nepoznane. Duhovni oče more sedaj vplivati na ves dušni razvoj, pomagati otroku, da pobija v sebi sebičnost, samoljubnost in iz nje izhajajočo trmo, svojeglavnost, prepir, jezo, kletev, pomagati posebno o pričetku spolnega nagona, spolnih telesnih občutkov in spolnega poželenja.

Ali se zavedamo te vzgojne naloge, da tako pomagamo delu milosti božje? Ali se zavedamo te naloge in ali smo ji kos? posebno ali smo sposobni voditi prav spolni nagon in ves njegov razvoj? ali znamo to stran tako zasledovati, da nedolžnemu otroku ne škodujemo, pohujšanega pa spoznamo in mu pomagamo? ali znamo paziti na začetek spolnega nagona, ali imamo pravih izrazov, ki so sramežljivi in vendar otroku razumljivi, ali znamo dati pravi pouk? dati pouk kratko, sramežljivo, jasno? Gospodje! molimo, molimo pred tabernakljem, molimo k prečisti Devici Mariji, poizkušajmo pravo zadeti, učimo se iz knjig — priporočam svoje omenjene knjižice — še bolj pa iz življenjske izkušnje! Oh, kaj vse je nam v roke dano! Da bi se le te neizrekljive važne, pred Bogom in pred verniki odgovorne naloge zavedali!

Jaz Vas morem le na vse to opozarjati in vedno posebno pri sv. maši za nas vse prositi Boga, naj nas za to nerazumljivo visoko delo po posebnem razsvetljenju usposobi On, ki je nam nevrednim, nesposobnim, slabotnim ljudem s poklicem v duhovski stan tako vseobsežno nalogo naprtil.

4. Marijin vrtec.

Nekateri gospodje so se prepričali, da je prepozno, ako se z Marijino družbo začne šele s 14. letom. Izkušnja jih je učila, da se mora s sistematičnim razvojem čednostnega življenja začeti bolj zgodaj. Lani in predlanskim so dopisi v tem smislu začeli prihajati na ordinariat. Polagoma so se razvili Marijini vrtec kot priprava za Marijino družbo in kot sredstvo, da se vzgoje fantiči in deklice sposobni za to družbo. Žalostnega srca se je opazalo, da ta družba nima na-

raščaja, posebno da fantiči za njo ne marajo. To čudno razpoloženje pač da sklepati na izredno pomanjkljivo domačo vzgojo in moralno slabo javno mnenje v dotičnih župnijah. Tudi tukaj treba pomagati.

Hvala Bogu! da ste duhovniki že začeli z Vrtci in da je Bogoljub o njih lanskega leta že večkrat pisal.¹ Da, prinesel je celo pravila za take Vrtece:

1. Sprejemajo se otroci koj po prvem svetem obhajilu; dokler hodijo v šolo se morejo fantiči in deklice voditi skupaj.

2. Glavna dolžnost je, da od prvega svetega obhajila dalje hodijo k izpovedi in k svetemu obhajilu prav pogostokrat. — Na mesec enkrat je odločno premalo; navadijo naj se iti k sveti izpovedi na 14 dni, ali najmanj enkrat v mesecu; med tem časom pa naj pristopajo k sv. obhajilu večkrat; ako je mogoče, kar zapored nekoliko dni, ali pa ob nedeljah. Katehet in izpovednik mora otrokom vzbujati veselje tako, da otrok pri sprejemu sv. zakramentov čuti v sebi nek poseben užitek.

3. Moli naj vsako jutro in vsak večer po eno češčenomarijo. — Moli naj za nedolžnost, za pokorščino, za premagovanje sebe samega in za stanovitnost. Kako krasno nam opisuje Bogoljub² delo v vipavskem vrtcu. Dobra Marijina hčerka ga prav lepo in preprosto vodi. Pobožnost hitro mine. Vsak otrok dobi za vajo kako čednost. To lepo uspeva. Ali bi se ne dalo posnemati po župnijah, po vaseh?

4. Duhovnik naj ima z malimi shod nekaterikrat v letu po potrebi in času.

5. V znak sprejema naj se da otroku Marijina podobica in svetinjica. To se lahko zgodi na dan prvega svetega obhajila, ko naša sinoda zapoveduje, naj se otroci popoldne slovesno Mariji posvete in sprejmejo apostolstvo molitve.³

6. Ko dovršijo vsakdanjo šolo in stopijo v ponavljavno, se sprejmo med kandidate za Marijino družbo. — Ti bi morali imeti svoje shode, k starejšim se ne morejo pridružiti.

Vidite, kolika pomoč je „Vrtec“ za izdatno in zares trajno dobro vzgojo otrok, da se v teh Vrtcih lepo razvija seme vsejano v mlado srce pri krščanskem nauku in posebno v izpovednici. Koliko pa že koristi sama navada na bogoljubno življenje in dober zgled!

Gospodje! Ustanoviti Vrtec in vse dobro voditi s pomočjo kake pametne Marijine hčerke

¹ Bogoljub 1911, str. 109 sqq., 200 sqq., 241, 361 sqq.

² Leto 1911, str. 363 sq.

³ Synod. I., pg. 19 sl.

ne bo dalo preveč truda, kar ga pa bo, bo sladek in blažilen. Ako kaplan kot katehet to delo začne, naj župnik, ki je v župniji bolj stalen, pomaga in poskrbi, da pri izpremembi kaplana ne zaspi.

5. Treznost.

Škofijski voditelj treznostnega gibanja v naši škofiji se vedno pritožuje, da nima uspehov in misli, da bi mogli gospodje v dušnem pastirstvu kaj več storiti. Jaz gorečega in nesebičnega gospoda tolažim in ga zagotavljam, da zadeva treznosti napreduje.

Posebno to pripovedujem gospodu, kako znate katehetje šolarčke vneti za treznost in napolniti z gnusom do žganja in do pijanosti. Ko ti dečki ponarastejo, jih bo gotovo precej popolnih abstinentov, mnogo zares zmernih in upajmo, da le malo ali nič grdih pijancev.

Zgodnjo in pogosto sv. obhajilo pa Vrtci bodo zadevo prav gotovo močno pospešili. Saj boste izpovedniki pri fantičih pazili na to, da fantič ne bo pil, posebno ne žganja, ne tistega strupenega spirita, pa tudi vina ne. Zares, otroci ne bi smeli piti nič opojnega, dokler še rastejo in se telesno razvijajo, saj do 18. ali 20. leta; potem naj bi ostali abstinenti, ali naj bi le včasih kako čašico popili, pa še ob belem dnevu veseli, trezni in zdravi šli domov. Deklice, dekleta in žene, posebno matere, kadar so v blagoslovljenem stanu ali dojé, ne bi smele sploh ničesar opojnega piti; morda le včasih za izjemo, pri posebnih dogodkih kako čašico. Gnusno pa je, ako dekleta ali celo žene posedajo po gostilnah in se katera celo opijani.

Opozarjam na dotična navodila v naši prvi sinodi,¹ ki so še vedno veljavna. Družba treznosti in delo v šoli je le izpeljevanje tam danih splošnih navodil. Gospode pozivam, da nadaljujete težko, vendar pa pogumno začeto delo; nadaljujete vkljub dozdevnemu neuspehu. Le sejmo dobro zrnje; ostalo bo v srcu in s pomočjo božjo v pravem času vzniklo.

Kaj pa, ali je Vam in župljanom, posebno fantom poznana „Zlata doba“, poznan protialkoholni katekizem?

6. Prazniki.

Današnji list prinaša tudi pouk vernikom o praznikih. Več praznikov bo, ki se bodo praznovali ravnotako slovesno, kakor dosedaj, le smrtno ne bo grešil, kdor ne bi prišel k sv. maši, ali pa se lotil kakega hlapčevskega dela. Ti prazniki so: festum Purificationis 2. Febr., Comme-

¹ Synod. I., pg. 48, 47, posebno pg. 86—88.

morationis S. Joseph 19. Martii, Annuntiationis 25. Martii, feria II. Paschae, feria II. Pentecostis, Nativitatis b. V. Mariae et S. Stephani. Je torej sedem praznikov.

Sv. Oče naravnost hočejo, da zunanja slovesnost ostane, kakor je bila dosedaj. V „Motu proprio de 2. Julii 1911“ pišejo: „spem fovemus, fideles universos etiam iis diebus, quos nunc de numero festivitatum praecepto obstrictarum expungimus, suam in Deum pietatem et in Sanctos venerationem, non minus quam antea, fore testaturos...“

Še bolj točno izražajo svoje misli v odgovoru danem avstrijskim škofom dne 17. decembra 1911: „... ea fuit Apostolicae Sedis mens, ut numerus festorum imminueretur aliquantulum et ita, qui eosdem servare nollent, a quavis coram Deo culpa seu a quovis peccato immunes essent, minime vero, ut dies festi, qui suppressi sunt, minori in posterum solemnitate agantur.“ Gospodje naj v teh dneh pazijo na sledeče:

1. Navadne slovesnosti in pobožnosti, svete maše coram Sanctissimo et cantatae, izpovedovanje in popoldanska slovesnost (brez krščanskega nauka) naj se oznanijo, kakor dosedaj.

2. Gospodje, ki imajo pravico binirati, ob teh dneh, ne morejo binirati; pač pa se mora sv. maša nameniti pro populo, kakor doslej ob sopraznikih.

3. Oklici se ob teh praznikih ne morejo več opravljati, ker so za oklice določeni edino dies festivi de praecepto.

Ako se pa verniki božje službe teh dni ne bi udeleževali, naj se to pri konferencah pove in od konference prijavi ordinariatu, ki bo vse potrebno ukrenil, da se tudi duhovnikom bremena zmanjšajo.

7. Dekanom.

Prav nujno prosim gg. dekane, naj izvolijo poskrbeti, da se to pismo čita in pretresava pri shodih „Sodalitatis“.

Benedictio Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus Sancti descendat super nos et maneat semper.

V Ljubljani, 4. februarja 1912.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

18.

Odpustek za vzdihljaja: „Moj Jezus, usmiljenje!“ in „Jezus v presvetem Zakramentu, usmili se nas!“

Pius PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Nihil Nobis ex divinitus commisso Supremi Apostolatus munere acceptum magis gratumque est, quam ut in christiano populo pia ac frugifera promoveatur consuetudo fundendi Summo bonorum omnium datori Deo crebas atque iteratas ex imo corde invocationes, ad praesens illius patrocini suppliciter impetrandum. Hoc quidem consilio ductus Pius PP. IX. rec. mem. Decessor Noster, die XXIV. mensis Septembris anno MDCCCXXXVI fidelibus assuetis invocationi „Gesù mio misericordia“ toties lucranda quoties ipsam invocationem emisissent, centum dierum indulgentiam largitus est: Nosque ipsi, datis sub piscatoris annulo Litteris die VI. mensis Iulii anno MDCCCXIX fidelibus aliam invocationem „O Iesu in Sanctissimo Sacramento, miserere nobis“ devote recitantibus, similem centum dierum remissionem benigne in Domino concessimus. Nunc autem, ingruentibus in dies adversus Ecclesiam calamitatibus, oppor-

tunum consilium videtur, fideles unanimi precum communionem coelestem opem in instanter efflagitare, eosque iteratis piis invocationibus animum mentemque ad Deum excitare, divinique amoris Sacramentum potissimum recolere. Id summopere cupientes, ut ad haec pietatis officia implenda magis magisque iidem fideles alliciantur, partiales superenunciatas indulgentias dictis invocationibus adnexas, Apostolica Nostra Auctoritate amplificandas censemus. Quae cum ita sint, de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, praesentium tenore, singulis atque universis fidelibus ex utroque sexu, qui ubique terrarum et quolibet idioma, dummodo versio fidelis sit, contrito saltem corde, ac devote recitent vel iaculatoriam precem quae italice audit „Gesù mio, misericordia“, vel aliam iaculatoriam „O Iesu in Sanctissimo Sacramento, miserere nobis“, quoties id agant, toties, in forma Ecclesiae consueta, de numero poenali dierum trecentos expun-

gimus. Porro largimur fidelibus ipsis, si malint, liceat partialibus his indulgentiis functorum vita labes poenasque expiare. Praecipimus vero ut priorum concessionum Apostolicarum quas recensuimus tenor ita amplificetur sicuti illum per praesentes Auctoritate Nostra amplificamus. Praesentibus, perpetuis futuris temporibus validis. Tandem mandamus, ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impresis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac

sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XX. Maii MCMXI, Pontificatus Nostri anno octavo.

L. † S.

R. Card. Merry del Val,
a Secretis Status.

19.

Dubia circa dies Festos recenti Motu Proprio „Supremi disciplinae“ suppressos.

Sacrae Congregationi Concilii circa interpretationem eorum quae nuperrimo Motu Proprio De diebus festis a Sanctissimo Domino Nostro Pio Papa X. die 2: mensis Iulii hoc anno 1911 edito constituta sunt, dubia quae sequuntur enodanda proposita fuerunt:

I. An in festis nuperrimo Motu Proprio suppressis quoad forum, nempe Sanctissimi Corporis Christi, Purificationis, Annuntiationis et Nativitatis B. M. V., S. Ioseph Sponsi eiusdem B. M. V., S. Ioannis Apostoli et Evang., et Patroni cuiusque loci vel diocesis, obligatio remaneat Sacrum faciendi pro populo.

II. An in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis omnia in praedictis festis suppressis servanda sint prout in praesenti sive quoad officinaturam choralem, sive quoad solemnitatem tum Missarum tum Vesperarum.

III. An festa ex voto vel constituto, auctoritate etiam ecclesiastica firmato sancita, a numero festorum cum obligatione sacrum audiendi vigore novissimae huius legis expungantur.

IV. An eadem lex novissima de diebus festis servandis immediate vigeat.

S. C. Concilii omnibus mature perpensis, ex speciali facultate a Sanctissimo D. N. Pio PP. X. tributa, ad omnia haec dubia respondendum censuit: Affirmative.

Datum Romae ex Secretaria S. C. Concilii, die 8. Augusti 1911.

C. Card. Gennari,
Praefectus.

B. Pompili,
Secretarius.

L. S.

20.

Zdravljenje bolezni lupus.

C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je z dopisom z dne 26. septembra 1911, št. 6651 prijavil semkaj naslednji pouk glede bolezni lupus:

Es ist eine ärztlicherseits festgestellte Tatsache, daß die schweren, ausgedehnten Lupusfälle fast ausnahmslos sich vermeiden ließen, wenn die Kranken zu Beginn ihres Leidens der entsprechenden Behandlung zugeführt würden, d. i. meistens noch im Kindesalter. Auch ist im Anfangstadium die Bezwungung der später so entsetzlichen Erkrankung oft genug durch einen leichten operativen Eingriff oder durch eine kurze Serie von Belichtungen ermöglicht, während bei größerer Ausdehnung die Heilung schwierig, langwierig, kostspielig und leider nicht selten vergeblich wird.

Rechtzeitiges Erkennen, rechtzeitige und richtige Behandlung des Lupus könnte viele Menschen vor langjährigem Siechtum, schwerer Entstellung und Verkrüppelung, vor Erwerbsunfähigkeit und gesellschaftlicher Vernichtung bewahren und den öffentlichen Faktoren bedeutende Behandlungs-, resp. Versorgungskosten ersparen.

Um eine rechtzeitige ärztliche Behandlung eventueller Lupuserkrankungen zu ermöglichen, ist es dringend geboten, daß bei Konstatierung von auf Lupus verdächtigen Hautleiden bei Kindern seitens der Eltern und Vormünder unge säumt ärztliche Hilfe in Anspruch genommen werde.

Na ta pouk se čč. duhovščina s tem opozarja.

21.

Različne opazke.

1. Čč. gg. matičarji se iznova opozarjajo, naj razne izpremembe užitarjev pokojnin in preskrbovalnin (smrt, preskrbljenje) naznanijo v vsakemu slučaju posebej potom uradne dopisnice računskem oddelku c. kr. deželne vlade ali pa c. kr. fin. ravnateljstvu v Ljubljani. Ker le na podlagi takega obvestila, se more dotičnim ustaviti prejemek, ki ga dobivajo potom c. kr. poštne hranilnice. V slučaju, da se o prejemanju dvomi, naj se pa vsaj dvom prijavi. Dotični urad bo potem sam dalje poizvedoval. (Cf. Škof. List, 1910, 30).
2. Ali je vsled rimskega indulta z dne 31. avg. 1911 (Škof. List, 1911, str. 121) dovoljeno veliko soboto

kakršnokoli meso jesti? — Odg. na prošnjo neke dekanjske konference je prosil ordinariat v Rimu, naj se dovoli veliko soboto zvečer jesti blagoslovljeno meso, ker so mnogi verniki mnenja, da je to dovoljeno (viget usus comedendi vespere Sabbati sancti carnes benedictas). Edino to je bilo zaprošeno in tudi dovoljeno. To ni dovoljeno drugega mesa jesti. Pozabiti se tudi ne sme, da je soboto do polnoči post (ieiunium), torej se tudi blagoslovljenega mesa ne sme dosti uživati. Prošnja je bila v Rim poslana le ad praevenda peccata.

22.

Slovstvo.

Ali znaš? Zbirka najpotrebnejših molitev in kratki krščanski nauk. Štirinajsti pomnoženi natisek. Ljubljana 1911. Založilo Katoliško društvo Detoljubov. Natisnila Katoliška tiskarna. Str. 70. Cena 12 h.

Ta zbirka obsega: 1. Najpotrebnejše molitve, 2. razne molitve, 3. kratek krščanski nauk.

Dobiva se pri uršulinskem spiritualu v Ljubljani.

Jahresbericht des St. Joseph-Priestervereines in Görz für das Jahr 1911.

Iz tega poročila posnemamo, da je pristopilo k temu društvu l. 1911. 136 dosmrtnih, 121 prispevajočih udov in dva ustanovnika. Vseh udov je bilo 2322. V društvenih zdraviliščih je bilo l. 1911.: v Gorici 25 duhovnikov in 4 kleriki, v Meranu 75 duhovnikov in 4 kleriki, v Iki 195 duhovnikov in 3 kleriki. Iz ljubljanske škofije so se zdravili 4 duhovniki v teh zdraviliščih.

23.

Konkurzni razpis.

Razpisujeta se župnija Krašnja v moravški dekaniji in novoustanovljena župnija Trboje v kranjski dekaniji.

Prosivci za župnijo Krašnjo naj naslove

soje prošnje na stolni kapitelj ljubljanski, za Trboje pa na kn. šk. ordinariat v Ljubljani.

Zadnji rok za vlaganje prošnje je 30. marec 1912.

24.

Škofijska kronika.

Podeljena je bila župnija Sv. Peter v Ljubljani č. g. Ivanu Petriču, ondotnemu župnemu upravitelju.

Umeščen je bil 30. januarja 1912 na župnijo Sv. Petra v Ljubljani č. g. Ivan Petrič.

Stalni pokoj je dovoljen č. gosp. Frančišku Kaduncu, župniku v Krašnji.

Naselil se je č. g. Karol Gmeiner, župnik v pokoju lavantinske škofije, v Radečah pri Zidanem mostu.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 19. februarja 1912.

Vsebina: 15. Vsem vernikom ljubljanske škofije. — 16. Allen Gläubigen der Diözese Laibach. — 17. Duhovnikom ljubljanske škofije. — 18. Odpustek za vzdihljaja: „Moj Jezus, usmiljenje!“ in „Jezus v presvetem Zakramentu, usmili se nas!“ — 19. Dubia circa dies Festos recenti motu proprio „Supremi disciplinae“ suppressos. — 20. Zdravljenje bolezni lupus. — 21. Različne opazke. — 22. Slovstvo. — 23. Konkurzni razpis. — 24. Škofijska kronika.